

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Stimate Domnule Ministru,

Prin această scrisoare deschisă, Asociația Culturală Macondo susține în principal introducerea educației cinematografice în sistemul educațional românesc.

Asociația Culturală Macondo solicită Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice adoptarea următoarelor măsuri:

1. Introducerea unei materii opționale – educația cinematografică – în instituțiile școlare pre-universitare, la nivel național.

Solicităm astfel Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice să sprijine în mod activ inițiative de înregistrare ale acestor programe educaționale de către experți educaționali, atât din partea Asociației Culturale Macondo, cât și din partea altor organizații nonguvernamentale sau inițiative individuale.

În acest sens, Asociația Culturală Macondo își exprimă interesul pentru a contribui la dezvoltarea unei programe pentru materia opțională de educație cinematografică, destinată elevilor din învățământul liceal, cu o oră de curs pe săptămână, pornind de la Ghidul Educativ realizat în cadrul proiectului pilot *Filme pentru Liceeni*. Ne exprimăm interesul de a participa la activități de formare a cadrelor didactice pentru predarea acestui curs de opțional.

2. Solicităm încurajarea activităților școlare în cadrul orelor de educație cinematografică în sălile de cinema. Propunem încheierea parteneriate între cinematografe și minister sau inspectoratele școlare pentru promovarea culturii cinematografice în rândul tinerilor, cu gratuități la filmele de interes pentru lecțiile predate.
3. Cooperarea cu Ministerul Culturii pentru a asigura accesul elevilor și profesorilor din învățământul pre-universitar la baze de date de filme de la alte instituții culturale în scop educativ, (exemplu: fondul de filme de la Centrul Național al Cinematografiei).

La nivelul Uniunii Europene se recunoaște încă din 2011ⁱ faptul că educația prin film ajută la dezvoltarea abilităților analitice și că permite ca învățarea despre patrimoniul material și imaterial să fie integrată în complexitatea redată de imagini și sunete. Comisia europeană pentru cultură și educație a emis un raport oficial în 2014, republicat în cadrul rezoluției Parlamentului European din data de 28 aprilie 2015 privind cinematografia europeană în era digitalăⁱⁱ în care este solicitat statelor membre un efort susținut în „îmbunătățirea alfabetizării media, mai ales în ceea ce privește alfabetizarea cinematografică, atât în curriculum-ul școlar cât și în instituții de educație culturală și să dezvolte inițiative la nivel național,

regional sau local pentru a dezvolta aceste inițiative la toate nivelele de educație formală, informală, non-formală sau de educație pe tot parcursul vieții.(art. 34)” În același raport este menționată susținerea „oricăror măsuri care promovează funcțiunea (educațională) a cinematografelor” în scop educațional (Art.35).

România nu beneficiază încă de nici un curs de educație cinematografică sau prin film în programa școlară. Deși există câteva astfel de programe derulate de asociații și ONG-uri de aproape zece ani, acestea nu sunt disponibile pe tot teritoriul țării și adeseori depind de finanțări punctuale, ceea ce le împiedică în cele mai multe din cazuri să realizeze proiecte pe termen lung cu un impact mai mare. În această situație, conform statisticilor *Eurostat*ⁱⁱⁱ, România are cea mai scăzută participare la spectacolele de cinema în funcție de gradul de educație. Astfel spus, chiar și tinerii care promovează examenul de bacalaureat se duc la film de mai puține ori decât orice alt cetățean european cu același nivel educațional.

Dintre aceștia, majoritatea vizionează filme americane și uneori europene, cu filmele românești având cel mai puțin numeros public^{iv}. Deși nu putem susține o corelare directă între nivelul de educație cinematografică a publicului și rata scăzută de participare la spectacole de film, putem argumenta că numărul redus de cinematografe de artă^v care proiectează filme de artă, românești și străine nu reușesc să acopere nevoile de expunere ale audiențelor la alte tipuri de produse cinematografice decât cele promovate la scară largă de o gamă restrânsă de distribuitori de filme. Astfel, nici oferta educațională și nici cea culturală nu permit dezvoltarea unui public care să aprecieze noile producții culturale românești și europene^{vi}. Credem în rolul instituțiilor școlare de a deschide orizonturile elevilor către un domeniu artistic contemporan lor la care altfel nu ar avea acces în condițiile date.

Mesajele audio-vizuale ne înconjoară la fiecare pas, cu fiecare ecran pe care îl accesăm pentru divertisment, informație sau comunicare de orice fel. Limbajul imaginii în mișcare este limbajul cu care operăm zi de zi și cu toate acestea foarte puține din subtilitățile sale sunt înțelese de publicul larg. Prin această scrisoare deschisă, Asociația Culturală Macondo susține importanța educației cinematografice și prin film, alături de alte forme de educație vizuală pentru crearea unei audiențe alfabetizate vizual, capabilă să analizeze critic produsele media și culturale pe care le vizionează^{vii}.

În același timp, Asociația Culturală Macondo susține că filmul este un instrument excelent pentru educația culturală a tinerilor, consumatori avizi de produse media. Prin intermediul personajelor de film, prin intermediul discuțiilor asupra diferitelor abordări cinematografice sau prin dezbaterile diferitelor scenarii posibile, elevii de liceu pot aborda orice alt subiect într-un mod facilitat de film, un punct de pornire deja atractiv pentru aceștia. În același timp, educația prin film expune publicul tânăr la alte tipuri de abordări cinematografice și culturale, deschizând orizonturi spre alte lumi, nu numai către nișa îngustă de mesaje multimedia la care aceștia sunt expuși în mod obișnuit.

Consecințele educației cinematografice pe de-o parte și educației prin film pe de altă parte, sunt resimțite așadar în viața socio-culturală a viitorilor adulți, a viitorilor cinefili. Dat fiind consumul actual relativ scăzut de filme de artă în România, mai ales de filme aparținând patrimoniului cultural românesc și recunoscute

deja de un public fidel la nivel internațional, Asociația Culturală Macondo consideră că este cu atât mai imperativă introducerea educației cinematografice în sistemul educațional autohton.

Asociația Culturală Macondo a desfășurat în acest sens proiectul educațional *Filme pentru Liceeni*, unul dintre cele mai ample proiecte de educație cinematografică și educație socială prin film, ce a avut loc în perioada 2015-2016 în 14 localități din România. Rezultatul principal al proiectului este Ghidul educativ, o colecție de lecții de cinematografie și de metode pentru dezbaterăa temelor sociale din filme ce constituie fundamentul propunerii Asociației Macondo pentru crearea unei materii opționale de educație cinematografică^{viii}. Pe parcursul acestui proiect s-au analizat nevoile de învățare ale adolescenților cu vârste cuprinse între 14 – 18 ani în ceea ce privește educația cinematografică. Acestea sunt câteva dintre rezultatele generale ale studiului efectuat prin chestionare de verificare ale cunoștințelor elevilor, focus-grupuri cu elevii și observații independente ale organizatorilor de proiectie.

Elevii sunt mai reticenți în a cere informații de la profesori, însă în proporție de 66-70% de la o proiectie la alta, sunt dornici să discute cu cadrele didactice despre temele abordate de filmele vizionate. Aceștia au dificultăți în argumentarea unui răspuns, dar reacționează foarte empatic la filmele vizionate cu cuvinte asociate care indică emoții puternice – *emoționant, captivant, trist* – pentru a da câteva exemple, spre diferență de cuvinte mai rar folosite – *discriminare, dramă, animație*.

Elevii care au răspuns corect la întrebările de verificare pentru lecțiile prin film au avut răspunsuri mai coerente, mai detaliat exprimate pentru întrebările redade pe teme sociale. Nu se poate face o corelare directă a acestor informații, dar este un rezultat încurajator pentru metoda utilizată în proiect, de a aborda educație pentru film și educația prin film în același plan de lecții.

Majoritatea elevilor au aflat de proiect prin profesori – principalii parteneri într-un asemenea proiect, fără să existe diferențe majore privind calitatea răspunsurilor dintre liceele din localități mai mici din țară și București. Proiectul a relevat însă că există lacune serioase în definirea unor termeni cinematografici, dar și în stabilirea unor diferențe fundamentale cum ar fi deosebirea dintre filmul de ficțiune și filmul documentar.

Rezultatele proiectului *Filme pentru Liceeni* și concluziile regăsite în raportul de cercetare al proiectului demonstrează în opinia Asociației Culturale Macondo nevoia unei programe școlare pentru educația cinematografică în viziunea formării unui viitor public critic și avizat, informat și apt să discute chestiuni privind cultura sa contemporană și contextul socio-cultural în care aceasta se dezvoltă.

Vă mulțumim pentru atenție,

Asociația Culturală Macondo

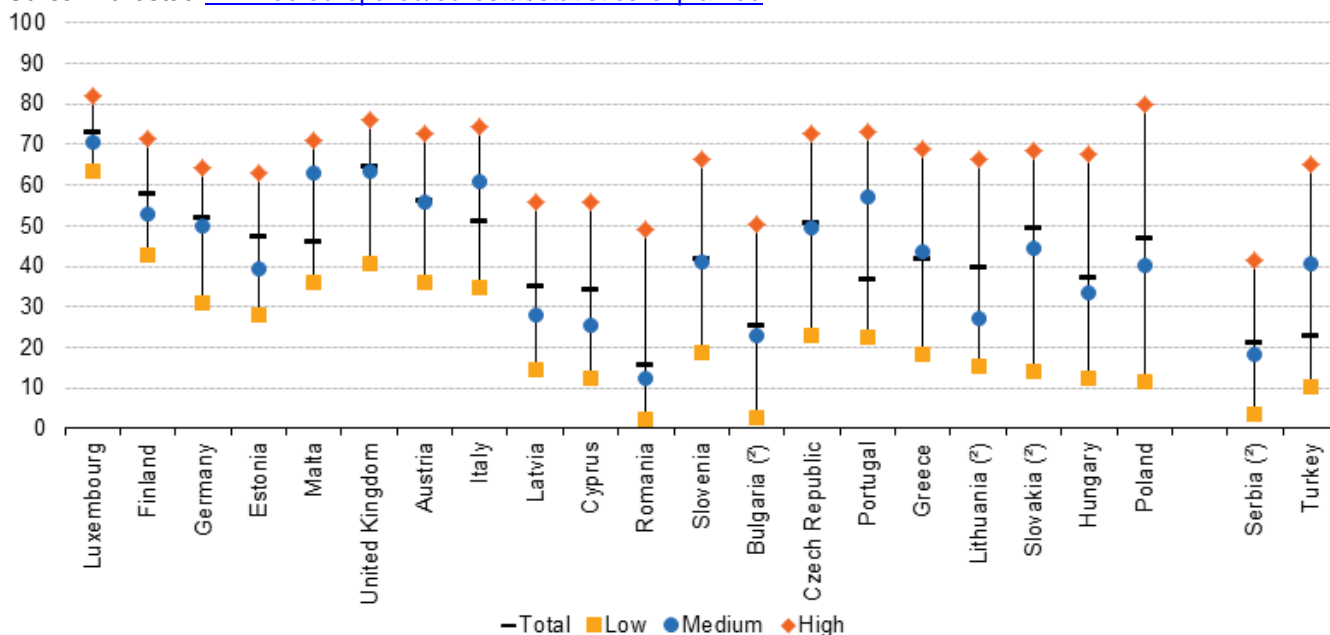
ⁱ „Cinematografia europeană în era digitală”, Moțiune pentru o rezoluție a Parlamentului European, Comisia pentru cultură și educație, accesat la adresa:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A7-2011-0366&language=EN>

ⁱⁱ „Filmul european în era digitală”, Rezoluția Parlamentului European de pe data de 28 aprilie 2015 pe tema Filmul european în era digitală (2014/ 2148 (INI), Comisia pentru cultură și educație, accesat pe adresa

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2015-0108>

iii Sursă: Eurostat/ www.ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained

Note: ranked on the difference between the share of high and low educational attainment.
 (*) Belgium, Denmark, Ireland, France, Spain, Croatia, the Netherlands and Sweden: data not available.
 (?) Low reliability for low educational attainment.

Frecvența consumatorilor de cinema care au fost cel puțin o dată în ultimele 12 luni, în funcție de nivelul educației, 2011.

3.1 NUMĂR DE SPECTATORI REALIZAT CU FILMELE ÎN PREMIERĂ DUPĂ ȚARA DE ORIGINE / ADMISSIONS ACCORDING TO THE ORIGIN OF FIRST TIME RELEASE FEATURE FILMS 2011 – 2015

Țara de origine/ Film origin	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %
Românești/ National films	91 006 1,34	288 363 3,67	242 030 2,86	199 549 2,11	203 822 1,90
Europene/ European films	302 441 4,45	688 440 8,77	314 018 3,71	814 518 8,61	1 184 312 11,04
Americane/ American films	6 388 858 94,05	6 871 058 87,53	7 776 969 91,94	8 393 689 88,77	8 947 476 83,46
Alte țări/ Others	11 096 0,16	2 401 0,03	125 791 1,49	47 692 0,50	384 708 3,58
Total	6 793 401	7 850 262	8 458 808	9 455 448	10 720 318

iv

Sursă CNC/ Anuar Statistic, 2015, www.cnc.gov.ro / Aceste cifre arata ponderea în scădere a publicului care vizionează filme românești. De menționat că deși numărul de titluri de film a fost mai redus în 2015, premierele au rămas la un număr constant.

v Anuar Statistic 2015, www.cnc.gov.ro

vi Pentru mai multe detalii privind interesul crescând al instituțiilor europene față de educația cinematografică în rândul tinerilor, puteți să citiți studiile lui Michael Clarembeaux (2010) - Clarembeaux, M. (2010). Film education: Memory and heritage. *Revista Comunicar*, 18(35), 25-31.

vii Elliot, G.M. (1948) *Film and Education. A Symposium on the Role of the Film in the Field of Education*. New York: Philosophical Library. Inc.

viii Ghidul educativ dezvoltat de Asociația Culturală Macondo și Lanterna Magică poate fi accesat gratuit, pe site-ul www.filmepentruliceeni.ro